

БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

СВ. СИНОД

№ 874

12.12.2018 г.

СОФИЯ

Тел.: 987 56 11

НАРОДНО СЪБРАНИЕ № 75
ДАТА ПЛ-837-00-22
ПОЛУЧЕНО НА 13.12.2018
15.12.18

ДО
Г-Н КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА
И ПРАВАТА НА ЧОВЕКА
В НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ Г-Н ВЕЛЧЕВ,

Съобщаваме Ви, че Св. Синод на Българската православна църква – Българска Патриаршия в заседанието си на 11.12.2018 г., прот. № 20 – пълен състав, изслуша устен доклад на Синодалните архиереи и юридическите съветници на Св. Синод, взели участие в съвместната работна група по предложенията за Закона за изменение и допълнение на Закона за вероизповеданията. Във връзка с горното Ви предоставяме Становище на Св. Синод по проекта за Доклад по Общ законопроект за изменение и допълнение на Закона за вероизповеданията № 853-14-10 с внесени предложения от народни представители, което се изразява в следното:

I. Принципната ни позиция

1. Потвърждаваме и отстояваме принципната позиция, изложена в официалното Становище на Св. Синод на БПЦ - БП от 09.07.2018 г., по внесените законопроекти.
2. Удовлетворени сме от сътрудничеството в работната група и постигнатото съгласие по голямата част от предложенията на Св. Синод на БПЦ - БП.
3. Благодарим за възможността, предоставена ни след последното заседание на работната група да предложим редакционни бележки, както и допълнения в Допълнителните разпоредби на ЗВ, за които получихме уверение, че ще удовлетворите.
4. Св. Синод е против предлаганите промени в §. 4 от ПЗР от ЗВ относно статута на правоприемството. Този статут не може под никаква редакция да бъде променен, за да решава или пререшава възникнали спорове във вероизповеданията. Обществен факт е, че се водят съдебни спорове в съдилищата относно имоти с историческо значение за Българската държава и има остра обществена реакция, която е отразена в средствата за масово осведомяване.
5. Противоконституционно е с този закон да се регламентира ред, по който ще се прилага Гражданско - процесуалният кодекс, както и да се регламентира

кои норми от него не следва да се прилагат с оглед решаването на конкретни казуси. Преквалификацията на спорове е изцяло в компетентността на съда. Със Закона за вероизповеданията, който има устройствен характер не следва да се променя регламентиран в ГПК процесуален ред, за да бъдат решавани конкретни съдебни спорове, независимо дали са за правосубектност или за имуществени права.

6. По §. 4 от ПЗР от ЗВ има Решение на Конституционния съд на Република България, в който ясно е казано, че споровете за правоприемство се решават в исков процес – Решение № 12 на КС на РБ от 15 юли 2003 г. по к. д. № 3 от 2003 г.

II. Предложения за редакция на разпоредби от внесените законопроекти и предложения на народни представители

7. По §. 8. относно изменение на чл. 12 в законопроекта и във връзка с направените предложения от народни представители относно изброяване на обектите, за които са въведени данъчни облекчения, обръщаме внимание, че следва да бъдат съобразени с понятията на ЗМДТ, тъй като в противен случай чрез ЗВ се разширяват обектите, спрямо които се ползват данъчни облекчения, което нарушава принципите на данъчното законодателство. Очевидно е, че волята е да се ползват с особен данъчен статут само местата за богослужебна дейност. В тази връзка предлагаме ЗВ да ползва понятията за „църкви, манастири и молитвени домове, предназначени за богослужебна дейност“, които са легално дефинирани в ЗМДТ. Такова предложение нашите представители са направили в работната група и сега внасяме формално редакция за тях на съответното систематично място в ПЗР.
8. По отношение на промяната на регистрационния режим с §. 9-17 в ЗВ ясно сме изразили подкрепата си в Становището на Св. Синод и в съответствие с него несъмнено нашите официални представители устно са заявили, а и сега потвърждаваме, че подкрепяме минимален брой от 3000 човека, за да може да се впише религиозната общност като вероизповедание. За да поддържаме тази позиция сме се позовали на официално проучване на НС, проведено през 2008 г. за 15 европейски държави. **На тези държави никой не си е позволил да им оказва натиск и въздействие върху суверенното право да определят правилата, по които ще се създават юридически лица на вероизповеданията, което е различно от свободната възможност да упражняват колективно правото си на вероизповед чрез участието си в религиозна общност.**

Съществува съмнение и спор в работната група, независимо, че вносителите от Обединените патриоти ясно декларират, че не се предвижда пререгистрация на съществуващите вероизповедания, което е справедливият подход. Този подход е спазен и при приемането на ЗВ през 2001 г., поради което предлагаме от правно-техническа гледна точка да не се приеме предложението на народните представители по §16, т. 1 за систематичното му отразяване в ПЗР. Отделно от това, следва правно-технически в чл. 20а, ал. 1, т.1 да отпадне, а в ал.3 и 4 след „ал. 1“, т.1“ да се заличи.

9. По §. 10. Относно съдържанието на чл. 14-а, чл. 14-б Светият Синод е изразил принципна позиция в Становището си, която е обвързана от Решение на Конституционния съд относно изискването за българско гражданство за свещенослужители. Нито Св. Синод, нито който да е държавен орган може да си позволи да не изпълни решение на КС и това не е въпрос на преценка или желание. Приемаме за достатъчна гаранция възможността свещенослужители да могат бъдат и чужди граждани, получили статут по Закона за чужденците в Република България. Разпоредбите на чл. 14-а и чл. 14-б следва да се съобразят в същия смисъл.

Изказваме резерви относно съдържанието на чл. 14-б, в т. 4 „описание на основното религиозно съдържание на учението, копие от литературата, на която ще се извършва богослужението и разпространението на учението, описание на ритуалите и на съдържателните си различия с останалите вероизповедания.“ Какво означава „основно религиозно съдържание на учението и копие на литературата“? Това е практически неосъществимо, защото кой е критерият кое е основно съдържание на учението. Не може да се борави с общи понятия, които не са определени, а и няма как да се даде определение на „основно религиозно съдържание на учението“ и да се изисква от съда, който ще преценява допустимостта на регистрация на вероизповедание, да чете копия от томове литература. Това е въвеждане на ново понятие в ЗВ с неустановено съдържание. Конституцията на РБ използва точни понятия, а КС на РБ в тълкувателното си решение от 1992 г. се основава на конституционните понятия. Законодателят в ДР на ЗВ се е съобразил с конституционната практика. Извън съдържанието на Уставите, посочено в чл. 17, т. 2, а именно „изложение на верското убеждение и богослужерна практика“, други изисквания с въвеждането на понятия с неизяснено съдържание създават проблеми. Уставът е „конституцията“ на всяко вероизповедание, както справедливо се определя от изследователите и съдържа описание на вероизповедта.

10. Подкрепяме предложението, внесено от народни представители за създаването на нов §. 18 относно съдържанието на чл. 22. Това е само едно от предложенията от законопроект за изменение и допълнение на ЗВ, внесен от народни представители от различни парламентарни групи през 2013 г., за което има Решение на Светия Синод на БПЦ - БП от 2-13 г.. Част от тези предложения бяха приети като изменение на ЗМДТ през 2013 г., положителен пример, посочен в Становището на св. Синод на БПЦ - БП. ЗМДТ работи с правилния понятиен апарат, независимо, че преследва специални цели – данъчни облекчения и има по-тесен обхват от ЗВ. Това е отбелязано и в становище на Министъра на финансите, внесено на 28.11. 2018 г. относно предложенията на народни представители.

За съжаление поради предоставянето на редакционни бележки след първата работна среща в кратки срокове съществуват правно-технически неточности от редакционен характер по отношение единствено на понятията и точния изказ, което води до превратно тълкуване за участието на БПЦ - БП в процеси, които са далеч от позицията на Св. Синод – възстановяването на имоти на вероизповедания с историческо значение. Поради това предлагаме редакция на новия §.18 със следното съдържание:

§18. В чл. 22 се правят следните изменения и допълнения:

„ (1) *Правото на собственост върху манастири, храмове и молитвени домове, предназначени за богослужебна дейност, заедно с поземлените имоти, върху които са построени, може да принадлежи на Българската православна църква - Българска Патриаршия, на регистрираните вероизповедания и съответно на техните местни поделения. Правото на собственост върху тези обекти не може да бъде придобивано по давност от други субекти, извън посочените в изречение първо.*

(2) *Принудително изпълнение не може да бъде насочено върху:*

1. *Храмове и манастири на Българската Православна Църква - Българска Патриаршия и нейните местни поделения;*
2. *молитвени домове на регистрираните вероизповедания;*
3. *вещи, свързани с богослужебната дейност, ритуали и обреди на Българската православна църква-Българска Патриаршия, на регистрираните вероизповедания и техните местни поделения.*”

11. По §. 23 относно изменението на ал. 1 на чл. 27 от предложенията на народните представители, предлагаме да отпадне, защото се променя смисъла на алинеята. Смисълът на сега действащата разпоредба е да се иска предварително съгласие от съответната религиозна институция, когато някои лица са решили да учредят фондация или сдружение, които да подпомагат и популяризират съответното вероизповедание, а не съответното вероизповедание да не знае, че съществуват такива сдружения с нестопанска цел, защото често чрез тях се използва възможността да се извършва публично проповядване на определена религия. Това означава, че тази норма е специална по отношение на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, т.е. не би следвало да се допусне вписване на такова юридическо лице, ако в целите и дейността му е предвидено подпомагането и популяризирането на съответно вероизповедание. Само съответното вероизповедание знае същността на своята вероизповед и за това е ограничението по ал. 2 – тези юридически нямат право да осъществяват дейност, която представлява публично практикуване на вероизповедание. Сега действащата разпоредба задължително трябва да се запази. Предложената от народните представители нова ал. 1 на чл. 27 отменя тази сериозна превантивна функция - да не се създават юридически лица с нестопанска цел, без предварителното съгласие на вероизповеданието. Предложението с новата ал. 1 на чл. 27 вероизповеданията да създават юридически лица с нестопанска цел е излишно, защото тази възможност те имат на общо основание по ЗЮЛНЦ, но важно е да остане сегашната алинея 1 на чл. 27, поради което предлагаме това предложение да отпадне.

12. В § 24 предлагаме следните редакционни поправки:

1. в чл. 28, ал. 4. Да се добави изречение *“Държавната субсидия се превежда по специална сметка на съответната митрополия/епархия”;*
2. В ал. 20, изр. първо да придобие следната редакция *„Във връзка с осъществяването на образователна дейност, на вероизповеданията могат да се предоставят и допълнителни средства над размера на субсидията.“* Тази редакция помага да няма превратно тълкуване и притеснения, че държавата ще определя учебното съдържание на неделни училища и православни лагери и други подобни извънучилищни форми.

13. В допълнителните разпоредби се създава нови точки 4, 5, 6, 7

т. 4 "Свещенослужители" са лица с духовно звание в Българската православна църква и в другите вероизповедания, регистрирани по този закон, които служат по правоотношение за осъществяване на съответното вероизповедание съобразно неговия устав, канони и традиции. Духовните звания в религиозните институции се определят в техните устави.

т. 5. „заплата или възнаграждение на свещенослужител или служител във вероизповедание“ включва основното месечно възнаграждение с коефициент за прослужило време и социални и здравни осигуровки.

т. 6. „Храм или молитвен дом“ е сграда, предназначена за извършване на публична богослужебна дейност и религиозни обреди, която отговаря на изискванията на съответното вероизповедание и разпоредбите на Закона за устройство на територията и подзаконовите нормативни актове.”

т. 7. „Манастир“, като обект, е свещено място с храм и други здания, предназначен за жилище на монаси или монахини, които с обетите си за целомъдрие, аскетизъм и послушание са се посветили на уединен благочестив живот и упражняване на подвижничество (въздържание, молитва и труд), милосърдие и духовна подкрепа.”

14 . Относно предложението в ПЗР да се създаде нов § относно допълнение в Закона за устройство на територията в чл. 148 е да се създаде ал. 14, предлагаме следната редакция:

„(14) Разрешения за строеж, включително и тези, издавани при одобряване на комплексен проект за инвестиционна инициатива, се издават за манастири, храмове и молитвени домове, предназначени за богослужебна дейност само на възложител - вероизповедание или негово местно поделение по смисъла на закона за вероизповеданията.“

15. Обръщаме внимание на народните представители за съобразяване на внесеня Законопроектът за преброяването на населението в Република България през 2018 г. с настоящия ЗИД на ЗВ относно критерия вероизповед.

В заключение,

от писмо с дата от 28.11.2018 г. на Министъра на финансите г-н Горанов става ясно, че Законът за държавния бюджет е в напреднала фаза и че той не е съобразен със средствата, които предвижда ЗВ за 2019 г. и предлага друг механизъм за осигуряване на средства до 15 000 000. Настояваме да се запази критерият, предложен от народните представители Цв. Цветанов и Карадайъ за минимум 15 000 000 лева, когато има недостиг. Настояваме чрез Закона за държавния бюджет и чрез другите законови механизми да се осигури 100 % от необходимите средства за възнаграждения на свещенослужителите и служителите на вероизповеданията, които отговарят на критериите по ЗВ.

С уважение,

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВ. СИНОД

ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ